FOKUS

POLISSKOLAN 2002. För ett år sedan gick Lori Wilkinson, längst till vänster, ut i en av de första kullarna för den nya polisstyrka PSNI. Antagningen görs enligt principen 50/50 protestanter och katoliker.

INBROTT. Polisen får larm om ett inbrott. Lori Wilkinson och hennes kolleger åker till området och söker i trädgårdar och på gator runt omkring efter inbrottstjuvarna.

GRIPANDE. En misstänkt knarklangare grips och det uppstår tumult. Vid kroppsvisitationen hittar polisen flera påsar med vitt pulver.

MOBBNING. Poliserna Glen McKnight och Michael Sloan hemma hos en kvinna och hennes dotter som vill anmäla flickans skolkamrater för mobbning och hot.

SKADEGÖRELSE. Lori Wilkinson arbetar i distriktet Lisburne Road i Belfast. Här har hon just tagit upp en rapport om skadegörelse på en bil.

KNARKFYND. På vägen tillbaka från gripandet i Port Rush går Glen McKnight och hans kollega Wille McCaffrey igenom påsarna med pulver och mannens övriga tillhörigheter. I hans plånbok hittar de 500 pund. Den misstänkte knarklangaren påstår att pengarna kommer från försäljning av en motorcykel.

DELAD STAD. Lori Wilkinson åker i pansarbil genom området Lisburne Road i Belfast. Hon själv gör ingen skillnad på protestanternas och katolikernas områden, och vägrar som polisman finna sig i den nya reformen som skiljer på de religiösa tillhörigheterna inom polismyndigheten.

LARMET GÅR. Glen McKnight och Paul McCracken rekognoserar i ett av Port Rushs slitnare områden. De fick ett larm om pågående inbrott.

SKRIVBORDSARBETE. Glen McKnight och hans kolleger på polisstationen i Coleraine. Glen menar att omgörningen av den tidigare polisåren, Royal ulster constabulary, var nödvändig. Misstron mot kåren bland Nordirlands katoliker var för stor.

Kvoterad poliskår. Nytt namn och nya uniformer. Men nyvunnet förtroende då?
Poliskåren i Nordirland har ett arv av partiskhet att tvätta bort. Trots att rekryteringen nu är fifty-fifty katoliker och protestanter, väljer många medborgare fortfarande att hellre be de paramilitära grupperna skipa rättvisa än att ringa till polisen när de utsatts för brott.

Polisen i Nordirland kämpar för att vinna allmänhetens förtroende

I vissa områden vill människor över huvud taget inte ha med poliser att göra. När de anser sig utsatta för brott ringer de i stället de paramilitära grupper som kontrollerar områdena...

Lori Wilkinson vill inte bli sedd som vare sig protestant eller katolik /.../hon menar att konflikten i Nordirland ofta beskrivs i religiösa termer som saknar stöd i verkligheten.

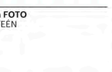

TEXT och FOTO
MARIA STEÉN

JAG HOPPAS, säger Glen McKnight, men han låter inte särskilt övertygad.

Han hoppas att han ska kunna jobba vidare för fred i Nordirland.

Det är torsdag kväll i den lilla staden Coleraine norr om Belfast. Glen McKnight är polis i staden, och nu sitter han på stationen och begrundar resultaten från tisdagens parlamentsval.

Orosmoln tycks torna upp sig. De två "moderata" partier, protestantiska UUP och katolska SDLP, som mest hängivet stöder fredsprocessen i Nordirland, har tappat mark. Ytterlighetspartierna DUP och Sinn Fein har vunnit framgångar.

"Det betyder nya strider", kraxar olycksprofeten i och utanför Nordirland, och Glen McKnight hoppas att de har fel.

Inte minst därför att nya oroligheter mellan protestanter och katoliker skulle innebära ett misslyckande för det polisprojekt i vilket han själv ingår sedan drygt ett år tillbaka.

Det var den 27 september 2002, och Glen McKnight i polisskolans klass 3C var en av de första som utbildats till den nya styrkan Police service of Northern Irland.

NYTT VAR inte bara namnet. Nordirlands tidigare poliskår, den kontroversiella Royal ulster constabulary (RUC) med sin massiva övervikt av protestantiska polismän, hade gått ur tiden. I dess ställe hade en kvoterad kår tagit över, med ökad andel katoliker.

Reformen var en av huvudpunkterna i fredsavtalet Good friday agreement, som slöts 1998.

Glen McKnight menar att RUC var en av världens bästa polisstyrkor. Ändå menar han att omgörningen var nödvändig, eftersom misstron mot RUC var så utbredd framför allt bland Nordirlands katoliker.

De beskyllde polisen för att alltid ta protestanternas parti vid konflikter, och misstankarna om samarbete mellan polis och protestantisk paramilitär var många och tillsynes välgrundade. Beskjutning, brandbomber och andra attentat tvingade polisen att förskansa sig bakom sköldar, i pansarbilar och befästa polisstationer. Detta omöjliggjorde i sin tur allt naturligt umgänge mellan polisen och befolkning.

ÄNNU SNART TRE MÅNADER efter reformen är misstron mot polisen djup. I vissa områden vill människor över huvud taget inte ha med poliser att göra. När de anser sig utsatta för brott ringer de i stället de paramilitära grupper som kontrollerar områdena och utmäter straff efter egna lagar.

Ändå tycker sig Glen McKnight, själv protestant, ha märkt en minskad skepsis.

– Folk ringer oss mera nu, säger han. Och vi kan ju faktiskt inte göra hela jobbet själva, vi är beroende av allmänhetens hjälp.

Men han är långtifrån säker på att den nya polissatsningen verkligen kommer att bli en framgång.

LORI WILKINSON gick ur polisskolan samtidigt som Glen Mcknight. Hennes område, Lisburne Road i Belfast, är mera brottsbelastat än det idylliska Coleraine, och Lori Wilkinson är också långt mera skeptisk till polisreformen än vad Glen McKnight är.

– Varför laga något som inte var sönder? frågar hon. Vi fick ett nytt namn och nya uniformer men gör fortfarande det vi alltid har gjort!

Här, i Belfast, finns också färre tecken på att reformen fått allmänhetens misstro mot polisen att avta.

På nätterna åker Lori Wilkinson genom gatorna i pansarbil med skottsäkra rutor. På vissa ställen skulle hon inte ens drömma om att gå in på ett fik och be om kaffe, eftersom hon inte skulle bli serverad. Det är områden där människor inte vill ha med polisen att göra och där inte ens vartannat brott rapporteras.

– Skulle någon bli sedd i vårt sällskap får de räkna med repressalier från de paramilitära grupper som styr området, säger hon.

LORI WILKINSON vill inte bli sedd som vare sig protestant eller katolik. Hon är "inget", säger hon, och hon menar att konflikten i Nordirland ofta beskrivs i religiösa termer som saknar stöd i verkligheten.

– Många av de paramilitära grupperna är bara vanliga ligister som har tagit lagen i egna händer, säger hon. De säljer knark, stjäl bilar och håller hela områden i skräck genom våld och hot, det är vad de gör.

Men liksom Glen McKnight hoppas Lori Wilkinson på att den nya polisstyrkan ska kunna bidra till att skapa fred i Nordirland. Trots de olyckskorpar som sedan tisdagens val varnar för att alla reformer har spelat ut sin roll och att våldet inte går att stoppa.

JAG FÖLJDE GLEN OCH LORI, i Coleraine och i Belfast, för att dokumentera polisarbetet i detta sargade hörn av Europa. Jag upplevde dramatik och fridfullhet, och jag fick vittnesbörd om den närmast trotsiga kärlek som så många nordirländare hyser till sin provins.

Jag hoppas med dem.

maria.steen@dn.se

■ FOKUS PÅ VECKAN SOM GICK

HEMLIG THANKSGIVING

President Bush firade i Bagdad

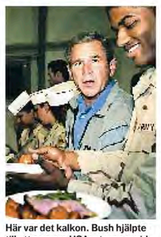

Här var det kalkon. Bush hjälpte till att servera USA:s trupper vid ett överraskningsbesök.

USA:s president George W Bush åt kalkon tillsammans med amerikanska soldater under ett blixtbesök i Bagdad på torsdagen. Vita huset gick ut med falska uppgifter om att Bush skulle fira den stora amerikanska helgen Thanksgiving på familjens ranch i Texas. Men i stället flög han med sitt presidentplan till Iraks huvudstad och ett två timmarsbesök hos 600 amerikanska soldater. Bush blev därmed den första amerikanske presidenten sedan någonsin besökt Irak.

SKANDIASKANDALEN

Nya avslöjanden om Skandia

Skandalomsuade Skandia fortsätter att glädja landets rubrikskättare. Nya, alltmera pinsamma avslöjanden står som spön i backen, och allt tydligare riktar kritiken in sin mot Skandias styrelseordförande.

På måndag landar den internationellt om fadäserna som styrelsen beställt. Avslöjandena kan tvinga i varje fall delar av styrelsen att avgå, tror Svenska Dagbladet.

SEX PERSONER GRIPNA

Säpo misstänker nazistisk armé

Säpo och polisens nationella insatsstyrka slog tidigt i tisdags morse till mot ledande nazister i bland annat Stockholm, Örebro och Karlskrona. Brottsmisstanken var "grovt vapenbrott" och "olaglig kårverksamhet" vilket innebär att nazistgrupperna försökt bygga upp en privat armé.

Vid razzian greps sex personer och mängder av politiskt material, medlemsmatriklar, datorer, mobiltelefoner beslagtogs.

SJEVARDNADZES FALL

Georgien jublar efter avgång

Till slut blev trycket på Georgiens president Eduard Sjevardnadze för hårt, och han avgick. Jublande människor fyllde gatorna i landets huvudstad Tbilisi.

Men jublet kan bli kortvarigt. Georgien är i det närmaste bankrutt. De politiker som bekämpade Sjevardnadze visar få tecken på samarbetsvilja efter hans fall.

Den 4 november hålls nyval, om planerna håller.

Överallt på gatorna viftade invånarna med flaggan från tiden före Sjevardnadzes regim.

TEMO-UNDERSÖKNING

Borgerliga blocket störst

För första gången sedan 1997 är det borgerliga blocket större än det socialistiska, om man ska tro den senaste Temo-undersökningen. Moderaterna har den största uppgången i väljaropinionen och man talar redan om "Reinfeldt-effekten". I mätningen fick moderaterna 25 procent (15,2 procent vid valet 2002). Även folkpartiet går framåt. Socialdemokraterna har nu 35 procent av rösterna, 5 enheter sämre än vid det senaste riksdagsvalet.

MUTHÄRVAN PÅ SYSTEMET

Vin & Sprit ska granskas

Regeringen inleder nu en granskning av statliga Vin & Sprit sedan det kommit uppgifter om att företaget kan vara inblandat i muthärvan kring statliga Systembolaget. Statsminister Göran Persson har tidigare sagt att han kan tänka sig att sälja företaget Vin & Sprit till privata intressen, men först när värdet ökat från dagens cirka 35 miljarder kronor till åtminstone 50 miljarder kronor. Varje år ger bolaget omkring en miljard kronor i överskott till statskassan.

Influensan kunde inte stoppa Anja Pärson.

VÄRLDSCUPEN I PARK CITY

Anja utklassade konkurrenterna

På torsdagen låg Anja Pärson i sängen, dåckad av influensa. På fredagen reste hon sig, satte på sig skidorna och vann världscupentävlingen i storslalom i Park City.

Marginalen var utklassningsbetonad – nästan en och en halv sekund.

– Mitt andra åk var grymt. Jag gjorde inga misstag, vittnade Anja efteråt – glad även över kompisen Anna Ottossons fjärdeplats.

VECKANS CITAT

"Jag kommer aldrig att äta andra människor igen."
Den tyske kannibalen **Armin M** tänker byta matvanor.

"Det var väldigt konstigt."
Företagsledaren **Neil Bush,** bror till USA:s president, fattar inte varför kvinnor i Hongkong och Thailand klev in på hans hotellrum och hade sex med honom.

"Vid min ålder har man redan alldeles för många läppstift."
Tidningsdrottningen **Amelia Adamo** om varför hon inte tänker ge sig själv någon julklapp.

"Den är inte död men skadad, amputerad."
Biträdande finansminister **Gunnar Lund** om EU:s alltmera tillsufsade stabilitetspakt.

Vem sa?
"Vi har väl aldrig varit så proletära och lönearbetat så mycket som nu."
a) Prinsessan Madeleine,
b) Styrelseproffset Bengt Braun,
c) Matprofilset Carl Jan Granqvist.

Rätt svar: c.

■ KRÖNIKAN MATS HOLMBERG

Det måste anses vara fullt legitimt att publicera en osäker uppgift så länge den presenteras som en sådan..."

SVENSKA MEDIER brast i sin bevakning av Irakkriget, sammanfattar den svenska Krigsbevakningsmyndigheten (KBM), och analysen känns invand och trygg.

Så brukar det vara. Krigsbevakning i Sverige har genom åren kommit att följa väl upptrampade spår, från förväntansfull uppladdning via dramatiska stridsskildringar till den epilog där medieforskare och journalister gemensamt – och ofta med rätta – avfärdar den senaste bevakningen som undermålig.

KBM:s rapport skulle med minimala ändringar kunna handla om alla de stora krig som världen upplevt sedan Vietnamkriget.

– Precis som vanligt, alltså, suckar en hårt prövad journalistkår, men det stämmer faktiskt inte.

SVENSKA MEDIERS bevakning av George W Bushs Irakkrig skilde sig på ett radikalt och positivt sätt från exempelvis bevakningen av hans pappas Irakkrig på 1990-talet.

Forskarna på KBM har granskat åtta medier, däribland Dagens Nyheter. De har i samtliga fall funnit brister. Händelser rapporteras utan att de kan bekräftas av två av varandra oberoende källor. Många källor är anonyma. Ofta är det oklart om en uppgift är bekräftad.

Och allt detta är förvisso sant. Säkert publicerade svenska medier under det gångna kriget, liksom under alla tidigare krig, uppgifter som i efterhand visat sig vara osanna, och säkert begicks misstag som med en smula eftertanke kunnat undvikas.

Ändå är det som om forskarna på KBM inte orkat läsa de tidningar och se de tv-program de beskriver.

Journalister begår misstag. Goda journalister lär av sina misstag, och till betänkligheterna i modern krigsjournalistik hör att begångna misstag så ofta har upprepats från krig till krig.

Det kan till exempel vara fel att publicera uppgifter som stöds av en enda, kanske rentav anonym källa. Men just i krig är den sortens uppgifter de enda som finns tillgängliga. Ofta är de nödvändiga för att ett skeende över huvud taget ska kunna beskrivas, och att helt avstå från dem är knappast rimligt.

Inte heller är det nödvändigt. Det måste anses vara fullt legitimt att publicera en osäker uppgift så länge den presenteras som en sådan, och på denna punkt innebar det gångna Irakkriget en smärre revolution i svensk krigsbevakning.

"Man *kommer* att försöka lura oss", löd det budskap med vilket läsare, tittare och lyssnare förbereddes flera veckor före krigsutbrottet. "Vi kommer inte alltid att säkert veta." Samma budskap interfolierade rapporteringen sedan kriget brutit ut, och alla stora medier i Sverige hade inhyrda, arabiskspråkiga tolkar för att bredda urvalet av källor.

Spelar sådana signaler någon större roll?

Jag tror att de spelar en oerhört stor roll. Någon gång kunde man le åt exempelvis Expressens sätt att varva halsbrytande spekulationer med dagliga varningar för att det skrivna kanske inte var sant, men jag tror att de förbehåll som präglade rapporteringen både före och under Irakkriget var viktiga och värdefulla.

LÄSARE OCH TITTARE fick inblickar i nyhetsförmedlingens svårigheter på ett sätt som journalister ogärna erkänner. Ett och samma påstående ändrar drastiskt karaktär beroende på om etiketten lyder "sähär är det" eller "så här kan det vara", och att granska rapporteringen om Irakkriget utan att notera denna förändring verkar yrvaket och illa påläst.

Den amerikanska militären togs med överraskning av nyhetsförmedlingens politiska slagkraft under Vietnamkriget. Journalister världen över har sedan dess gång på gång tagits med överraskning över svårigheterna att rapportera om krig under nya och försvårade arbetsförhållanden.

Denna gång har svenska medieforskare tagits med överraskning på ett sätt som väl illustreras i KBM:s rapport.

mats.holmberg@dn.se

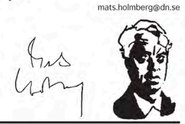

■ SVERIGE FRÅN UTSIDAN

ANNE SOFIE VON OTTER sjunger i London, är perserkonungen Xerxes på Barbican Hall. Hon säger i en intervju i **The Independent** att det passar henne att spela man och pojke, men att hon är rätt trött på det.

Lynne Walker, som reportern heter, skriver att von Otters nationalitet tycks prägla hennes personlighet.

Hon har sina rötter i Stockholm, där maken bor med parets barn, och hon och familjen är inte intresserad av att flytta någonstans där skatterna är lägre och livet enklare. (Varför skulle det vara så krångligt att bo i Stockholm?)

"Jag tycker om den svenska mentaliteten", säger Anne Sofie von Otter. "Det känns som jag, precis som årstiderna och landskapet." Tidigare undrade hon varför människor tyckte hon var allvarlig. Nu inser hon vad det beror på. Hon är målmedveten och vill inte slösa sin tid på oväsentligheter.

Reportern har sin egen teori. Folk uppfattar Anne Sofie von Otter som seriös och allvarlig för att hon är lång, rak i ryggen. Rättfram med högdragen uppsyn. Hon låter likson förstå, menar reportern, att tjafs går inte hem.

Anne Sofie von Otter stökar inte heller med andra. Hon accepterar vad dirigenterna säger. Hon vill inte, orkar inte vara oense. Det sliter ner henne. "Så jag stampar inte i golvet men jag får kanske ett stelt ansiktsuttryck och glasartad blick."

THE LOS ANGELES TIMES presenterade för några dagar sedan Mikael Niemis "Populärmusik från Vittula", som nu har kommit på engelska. Recensenten beskriver Vittula som en karg tundrafläck i Vodkabältet. Ett samhälle med tysta män som dricker, slåss och har tunga jobb. Ur detta omänskliga landskap har Niemi skapat en underbar värld, skriver recensenten. "Niemis största prestation är att han skapat en värld som balanserar mellan en vuxens fantastiska minnen av barndomen och ett barns naiva drömmar om sin framtid." Han skriver också att charmlösa känslor som desillusion eller ånger aldrig tillåts inkräkta på Paja-las isiga älvar och dunkla skogar. Framtiden förblir en ursinnig hallucination, medan det förgångna är absurt och underbart. Enligt recensenten är boken så populär i Sverige att var tionde svensk äger ett exemplar. En av 30 amerikaner äger den senaste Harry Potter-boken. Recensentens slutsats: Trolleri går bra. Men förtrollning går bättre.

CHRISTINA KELLBERG
christina.kellberg@dn.se 08-738 11 94

■ LÄSARNAS FOKUS

Skriv till fokusredaktionen, 105 15 Stockholm, eller e-post fokus@dn.se
Vi förbehåller oss rätten att redigera de insända inläggen.

Avskaffa monopolet

Jag visste förvisso att det var vanligt att alkohol från utlandet säljs illegalt i Skåne, men inte att omfattningen var så stor. Detta visar tydligt att monopolet har förlorat sin legitimitet och därför borde avskaffas, även om det är smärtsamt för regeringen och riksdagen, som fortfarande hyllar monopolets förmenta betydelse för folkhälsan.

DANIEL LARSSON

Dogmatiska USA-fiender

Tack Kristina Hultman för en jättebra krönika om Ordfront och Balkan! Jag tror precis som du att det handlar om Natobombningarna från början. Eftersom vissa dogmatiska vänstermänniskor har bestämt sig för att USA över huvud taget inte kan göra någonting som är bra så måste de som USA attackerade då, nämligen Milosevic-regimen, vara i stort sett oskyldiga. Varav följer att uppfattningen av Srebrenicamassakern är överdrivna.

Det är avskyvärt med dogmatiker vilken -ism dom än bekänner sig till.

BRITA DAHLGREN, NORRKÖPING

Staten är inte samhället

Harald Hydnell frågar i Läsarnas Fokus (22/11) om inte frivilligorganisationerna är en del av samhället. Svaret är självklart ja. Sammanblandningen av stat och samhälle visar att socialdemokraternas indoktrinering har lyckats. För egen del välkomnar en utveckling där samhället består av individernas interaktion och inte av staten.

DANIEL HELLER SAHLGREN